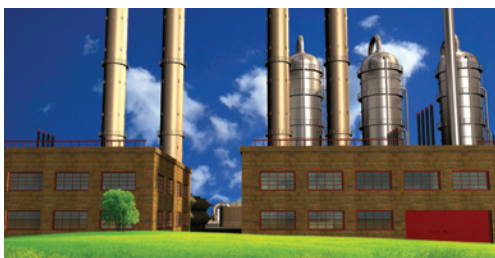

3. Pistes voor meer energieperformantie in de industrie

Momenteel wordt het overgrote deel van het industrieel energieverbruik (90%) bestreken door vrijwillige akkoorden: 'accords de branche', benchmarkingconvenanten en auditconvenanten. Via deze akkoorden, die in 2012 ten einde lopen, verbindt de industrie zich ertoe haar energie-efficiëntie te verbeteren. Dit initiatief heeft al zeer overtuigende resultaten opgeleverd. Voor de periode na 2012 is het belangrijk aan een grotere energie-efficiëntie van de industrie te blijven werken, onder meer via het sluiten van nieuwe vrijwillige akkoorden. Bovendien zou bijzondere aandacht moeten gaan naar de kmo's met een minder hoog energieverbruik, om ook hún energie-efficiëntie te verbeteren.

Het VBO stelt volgende pistes voor:

- een **Green Bank** op te richten die gefinancierd wordt met de inkomsten uit de veiling van Belgische emissierechten aan ETS-ondernemingen. Deze Green Bank zou achtergestelde leningen tegen voordelig tarief (OLO + 0.5%) aanbieden voor de financiering van industriële projecten ter verbetering van hun energie-efficiëntie²;
- opnieuw een kader te onderhandelen voor **nieuwe vrijwillige akkoorden** op basis van bijvoorbeeld:
  - de **verplichting** voor ondernemingen om alle investeringen in energie-efficiëntie met een **rendabiliteit van meer dan 10%** te doen (of te laten doen via derde investeerders). Voor investeringen met een rendabiliteit tussen 10 en 15% zouden de ondernemingen, ten belope van 50% van de investering, een achtergestelde lening tegen voordelig tarief (OLO + 0.5%) bij de Green Bank krijgen;
  - de **aansporing** om investeringen in energie-efficiëntie met een **rendabiliteit tussen 6% en 10%** te doen. Voor deze investeringen zouden de ondernemingen, voor een bedrag dat kan oplopen tot 90% van de investering, een ach-

2. binnen de perken van de Europese wetgeving die van toepassing is op subsidies ter bescherming van het leefmilieu

tergestelde lening tegen voordelig tarief (OLO + 0.5%) bij de Green Bank kunnen krijgen;

- de mogelijkheid om het **toepassingsgebied** van de **vrijwillige akkoorden uit te breiden** buiten de grenzen van de industriële sites tot de logistiek of tot de hele levenscyclus van producten. In dit verband is het bijzonder belangrijk een grondige reflectie te houden om tot een geharmoniseerde en solide methodologische aanpak te komen;
- **voortzetting** van een **beleid van fiscale stimuli** die de ondernemingen in het kader van de huidige akkoorden genieten.

4. Degelijke opleiding cruciaal

Naast bovenstaande sectorale initiatieven is het noodzakelijk dat iedereen goed wordt geïnformeerd en aangemoedigd om verstandig om te gaan met energie. Elke burger, gezin, werknemer, manager, overheidsvertegenwoordiger is betrokken partij. Om iedereen te sensibiliseren, zijn opleidingen inzake energie-efficiëntie essentieel. Heel wat opleidingen bestaan al in België, maar een gestructureerde integratie op verschillende niveaus is noodzakelijk.

Het VBO stelt volgende pistes voor:

- gestructureerde **sensibilisering in scholen** (bijvoorbeeld week van de energie) alsook verplicht in het lessenspakket voor het secundair onderwijs;
- **energie-efficiëntie** niet langer als optie aan te bieden, maar als **verplicht vak** in de essentiële opleidingen, zowel in het technisch (mechanica-elektriciteit, koeling en warmte,...) als in het hoger onderwijs (opleidingen architectuur en ingenieur);
- nog meer **doorgedreven sensibilisering** van de verschillende actoren via campagnes in de media en een verdere **centralisering en stroomlijning** van de beschikbare informatie.

Tot besluit kunnen we stellen dat energie-efficiëntie niet alleen raakt aan verschillende bevoegdheidsniveaus, maar tevens van toepassing is in verschillende sectoren. Een gecoördineerde aanpak is dan ook absoluut noodzakelijk om te evolueren naar één van de meest energie-efficiënte economieën. Dit zal de welvaart van ons land alsook onze concurrentiepositie ten goede komen. Pas wanneer iedereen zijn verantwoordelijkheid opneemt, kunnen resultaten geboekt worden. Het VBO roept dan ook alle overheden en werkgeversorganisaties op een **gezamenlijk pact** af te sluiten om een ambitieuze, maar realistische roadmap inzake energie-efficiëntie uit te tekenen en samen ook uit te voeren.

Energie-efficiëntie bovenaan ieders agenda

Het is inmiddels voor eenieder duidelijk dat de combinatie van de bevolkingstoename, de globale economische groei en de bestaande consumptiepatronen een zware hypotheek leggen op onze planeet. De stijgende energievraag en de absolute noodzaak om de CO₂-uitstoot terug te dringen verhogen de druk op alle maatschappelijke actoren om een versnelling hoger te schakelen en tot actie over te gaan. Energie-efficiëntie vormt een belangrijk onderdeel van het antwoord en is dus een centrale uitdaging voor de komende decennia.

Op tal van vlakken loopt België achter op zijn burens, ondanks de inspanningen die al geleverd zijn, door onder meer de ondernemingen, en ondanks de diverse stimuli die de verschillende betrokken autoriteiten hebben ingevoerd. De energieconsumptie per vierkante meter in gebouwen is 50 tot 100 % hoger dan in de buurlanden, het brandstofverbruik per gereden passagier-kilometer voor wegverkeer is één van de hoogste en energie-efficiënte verbeteringen in de industrie zijn aanzienlijk, maar liggen toch nog lager dan in de allerbeste Europese landen. De prestaties van ons land in het vervoer en de bouw blijven dus ontoereikend en moeten absoluut dringend worden verbeterd. Voorts moet de vooruitgang die op het stuk van energie-efficiëntie in de industrie wordt vastgesteld, ook na 2012 (wanneer de huidige vrijwillige akkoorden ten einde lopen) worden aangehouden.

Het is bijgevolg van belang ons land een visie, **een globaal pact** te geven opdat de overheid en ondernemingen hun krachten zouden bundelen om tegen 2030 ons land een koploper te maken op het gebied van energie-efficiëntie. Daartoe formuleert het VBO een reeks denkposten die moeten bijdragen aan een constructief debat ter zake tussen alle betrokken actoren. Als al deze pistes echt worden gevolgd, en het potentieel wordt aangesproken dat consultant McKinsey & Company¹ aan het licht heeft gebracht, zou dit voor ons land uiteindelijk **een besparing op onze energiefactuur betekenen van ongeveer 3,5 miljard euro tegen 2030** bij de huidige energieprijzen (of zelfs bijna 10 miljard euro bij een prijs van 140\$/bbl). Deze terugverdieneffecten en de basistrends die hierboven zijn beschreven, moeten er ons allemaal toe aanzetten ogenblikkelijk in actie te schieten.

1. In zijn studie "Pathways to world-class energy efficiency in Belgium"

4 goede redenen voor noodzaak energie-efficiënte aanpak

Energie-efficiëntie hoort met stip bovenaan ieders agenda en dit omwille van volgende redenen:

- Om de **zeer ambitieuze klimaatdoelstellingen** te halen en de broeikasgasuitstoot te beperken, is België genooddaakt alle haalbare energie-efficiënte maatregelen toe te passen, naast een hele reeks bijkomende inspanningen om CO₂-emissiereductie te leveren;
- Door de eindige fossiele brandstofreserves en beperkte mogelijkheden van ons land op het vlak van hernieuwbare energie, is energie-efficiëntie een absolute noodzaak om onze **energievoorziening te waarborgen** en onze blootstelling aan geopolitieke risico's te verminderen;
- Gezien het exportgericht, sterk geïndustrialiseerd en energie-intensief karakter van onze economie, wordt de **concurrentiepositie van België** in belangrijke mate mee bepaald door de globale energiefactuur;
- Tot slot zullen investeringen in energie-efficiëntie in heel wat sectoren een **verhoogde economische activiteit** met zich meebrengen en zo een positief effect hebben op R&D en jobcreatie in ons land.

Enorm potentieel tegen 2030 niet haalbaar zonder ambitieuze, maar realistische roadmap

Uit de studie van McKinsey & Company "Pathways to world-class energy efficiency in Belgium" blijkt dat België nog heel wat potentieel heeft inzake energie-efficiëntie. Willen we in 2030 tot één van de meest energie-efficiënte economieën behoren, dan moeten we dringend onze achterstand inzake energie-efficiëntie inhalen. Een ambitieuze, maar realistische roadmap die kadert in een breder beleid, is hiervoor noodzakelijk. Het VBO schuift voor België en zijn regio's een reeks prioritaire pistes naar voren, waaronder:

- Drastische verbetering van de **efficiëntie** van het **bestaande gebouwenpark** nastreven;
- Koploper worden in **elektrificatie** van het **wagenpark**;
- Een **Green Bank** oprichten om investeringsmomentum in de industrie aan te houden;
- Fundamentele **mentaliteits- en gedragswijziging** stimuleren via **opleiding**.

1. Pistes voor meer energieperformantie in de bouwsector

Geen enkel land in Europa verbruikt meer energie per vierkante meter in gebouwen dan België. Daadkrachtige maatregelen zijn dan ook noodzakelijk om de energieperformantie van ons gebouwenpark te verbeteren. Met meer dan 4 miljoen bestaande gebouwen en gemiddeld 50.000 nieuwe gebouwen per jaar, moeten we in België vooral het bestaande gebouwenpark onder de loep nemen. Daarenboven blijkt er een enorm besparingspotentieel te zitten in het gebruik van elektrische uitrustingen. Ambitieuze Europese productstandaarden kunnen het gebruik van energiezuinige toestellen aanmoedigen.

Het bestaande gebouwenpark ernstig onder de loep nemen

Heel wat eigenaars, bewoners en bedrijfsleiders

zijn zich niet bewust van de lage energieperformantie van hun gebouw, woning of kantoor. Als eerste stap lijkt het dan ook absoluut noodzakelijk dat zij correct geïnformeerd worden over de toestand van hun gebouw en overtuigd worden van het nut en de impact van energie-efficiënte maatregelen. De bestaande energiecertificaten, nu alleen verplichtend bij verkoop en verhuur, moeten naast de huidige toestand van het gebouw ook voldoende duidelijk weergeven wat de meest efficiënte en rendabele maatregelen zijn en meteen de link maken met de bestaande stimuli die deze investeringen kunnen aanmoedigen. Een begrijpelijk overzicht van de prioritaire energiebesparingen kan de bewoner ertoe aanzetten hier effectief in te investeren en op termijn zijn energiefactuur te verlagen. Om dit te realiseren moet men werk maken van de opleiding van voldoende energiedeskundigen. De kosten kunnen verder fiscaal aftrekbaar zijn en er moeten sociale financieringsmechanismen voorzien worden voor mensen met een laag inkomen.

Het VBO stelt volgende pistes voor:

- **snelle optimalisering** van de **bestaande energiecertificatie-systemen** bij bouw, verkoop of verhuur van woningen en gebouwen;
- **tegen 2015** energiecertificaten te verplichten voor alle grote gebouwen zoals openbare gebouwen, kantoorgebouwen en appartementen;
- **tegen 2018** energiecertificaten te verplichten voor alle overige particuliere woningen.

Overheid speelt voortrekkersrol in renovatie bestaande gebouwenpark

Zoals in andere landen, moeten de Belgische overheden een voorbeeldrol vervullen op het vlak van energie-efficiëntie en duurzame huisvesting. De nemerken engageerde zich bijvoorbeeld om voor openbare gebouwen alle energiebesparingsmaatregelen met een terugverdientijd van minder dan 5 jaar uit te voeren. Hoewel er in België al wat initiatieven genomen werden ter zake, komen we veel te traag uit de startblokken en is er dringend nood aan een drastisch renovatieprogramma.

Het VBO stelt volgende pistes voor:

- **tegen 2015** alle overheidsgebouwen te voorzien van hoogrendementsbeglazing, isolerende daken en energie-efficiënte verwarmingssystemen;
- **tegen 2020** in elke regio een ambitieus renovatiebeleid voor het ganse bestaande gebouwenpark te implementeren.

Nieuwbouw: stapsgewijs streven naar energiezuinige gebouwen

Nieuwe gebouwen worden al onderworpen aan de Europese energieprestatieregelgeving. Zoals in vele beleidsdomeinen blijkt echter dat de drie gewesten er een andere rekenmethode op na houden en verschillende doelstellingen nastreven. Het spreekt voor zich dat er nood is aan een uniforme toepassing van deze energieprestatieregels.

Het VBO stelt volgende pistes voor:

- **tegen 2015** het **energieverbruik van nieuwbouw stapsgewijs te halveren** (van de norm E100 vandaag naar E50). Een vergelijkbare doelstelling wordt door Frankrijk al nagestreefd tegen 2013.

2. Pistes voor meer energieperformantie in de transportsector

Vergroenen van het wagenpark

Hoewel de voertuigen in België steeds efficiënter worden, daalt het brandstofverbruik per gereden passagier-kilometer in het wegverkeer niet zoals elders wel het geval is. Ook in deze sector kunnen dus nog belangrijke inspanningen geleverd worden om de energieconsumptie te verlagen. Acties zowel op gebied van de verkeersdoorstroming, het rijgedrag als het type voertuig, kunnen aanzienlijke energiebesparingen opleveren. Energie-efficiënt rijden bespaart niet alleen op brandstof, maar vertraagt ook de slijtage van het wagenpark. Chauffeurs die energiebewuster rijden, blijken daarenboven alerter te zijn in het verkeer, wat het aantal ongevallen kan terugschroeven. Bovendien zou België de ambitie moeten hebben om een 'early mass adopter' te worden inzake de elektrificatie van het wagenpark. Hierbij zouden de al aangekondigde initiatieven in Denemarken

en Israël inspirerend kunnen werken. Een doorbraak op dit vlak zou naadloos aansluiten bij toekomstgerichte sectorieële en regionale initiatieven zoals Flanders Drive, die onder meer gericht zijn op de transitie naar elektrische voertuigen. Een ambitieus ecologisch initiatief zou aldus een beslissende impuls kunnen geven aan een nieuw elan voor onze automotive sector. Dit kan ook nieuwe industriële perspectieven scheppen.

Het VBO stelt volgende pistes voor:

- de **taxatie** bij de aankoop van voertuigen te baseren op de **milieuperformantie** van het voertuig (CO₂-emissie en EURO-norm);
- een groep van experts samen te stellen die de haalbaarheid van een **drastische elektrificatie van het wagenpark** in België analyseert en hierover rapporteert **tegen 2010**.
- bedrijven met een bedrijfswagenpark op te roepen een **'green car policy'** te voeren (bijvoorbeeld aankoop meer energiezuinige wagens bevorderen, ecodriving, ...).

Werk maken van een betere verkeersdoorstroming

Naast maatregelen om het wagenpark te vergroenen, moeten er ook maatregelen onderzocht worden die voor een betere doorstroming van het verkeer kunnen zorgen. Met de invoering van een variabele heffing (bijvoorbeeld kilometerheffing) kan men het gebruik van de infrastructuur optimaliseren indien het personen- én het goederenvervoer aangepakt worden. We moeten er echter over waken dat de macro-economische impact van deze heffing niet negatief is om marktverstoring te vermijden. Bovendien moet de invoering van een kilometerheffing gepaard gaan met een maximale budgetneutraliteit. Ook andere maatregelen zoals het versoepelen van laad- en lostijden kunnen bijdragen tot een betere verkeersdoorstroming. Een belangrijke voorwaarde daarbij is echter dat de andere transportmodi (spoor, binnenvaart en pijpleidingen) en het openbaar vervoer efficiënter, competitiever en aantrekkelijker worden.

Het VBO stelt volgende pistes voor:

- met medewerking van alle beleidsniveaus een task force op te richten die bijkomende maatregelen voor een **betere doorstroming van het verkeer** onderzoekt;
- een **toekomstgericht investeringsbeleid** in het **openbaar transport** te voeren met bijzondere aandacht voor het collectief openbaar vervoer van werknemers naar de werkplaats.